

Polska otrzyma dokumenty Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Zbrodni Wojennych

Ośrodek Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego jako jedna z pierwszych instytucji na świecie otrzyma dokumenty Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Zbrodni Wojennych

Polska, dzięki staraniom prof. Magdaleny Gawin – podsekretarz stanu w MKiDN i wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, uzyskała dostęp do odtajnionych w 2017 r. materiałów archiwalnych Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Zbrodni Wojennych (UNWCC). Do niedawna wgląd do tych dokumentów był możliwy jedynie za zgodą Sekretarza Generalnego ONZ. Dziś przeglądać je można w formie zdigitalizowanej w Londynie i Waszyngtonie, kolejnym miejscem będzie Warszawa.

– W nocy przyszło do nas oficjalne pismo z ONZ, od pani ambasador Joanny Wroneckiej z Nowego Jorku o tym, że Polska, jako czwarty podmiot na świecie uzyskała dostęp do utajnionych wcześniej materiałów Komisji ds. Zbrodni Wojennych przy Organizacji Narodów Zjednoczonych – powiedziała podczas konferencji wiceminister Magdalena Gawin.

Pozyskane dokumenty potwierdzają, że polskie władze emigracyjne bardzo wcześnie informowały aliantów zachodnich i społeczność międzynarodową o zbrodniach niemieckich w okupowanym kraju, także o działaniu obozów koncentracyjnych i zagłady

Komisja Narodów Zjednoczonych ds. Zbrodni Wojennych, która działała w latach 1943-1947, dokumentowała zbrodnie popełnione podczas II wojny światowej przez państwa Osi i pomagała państwom w ich ściganiu. Zgromadzone przez nią dokumenty

stanowią świadectwo m.in. niemieckiej polityki okupacyjnej w Polsce, w tym także zbrodni Holocaustu. Wiele z nich zostało przekazanych komisji przez Rząd Polski na Uchodźstwie w oparciu o raporty przygotowane przez Polskie Państwo Podziemne. Są wśród nich szczegółowe opisy obozów koncentracyjnych i zagłady w Treblince i Auschwitz-Birkenau. Dokumenty potwierdzają, że polskie władze emigracyjne bardzo wcześnie informowały aliantów zachodnich i społeczność międzynarodową o zbrodniach niemieckich w okupowanym kraju, także o działaniu obozów koncentracyjnych i zagłady.

– *W tych materiałach zawarte są raporty rządu polskiego w Londynie, który za pośrednictwem wywiadu i kontrwywiadu Armii Krajowej, informował Zachód o obozach koncentracyjnych w Polsce, o eksterminacji ludności cywilnej, o eksterminacji inteligencji oraz o*

Zagładzie Żydów europejskich i polskich. Były podawane wszystkie nazwy obozów koncentracyjnych i obozów śmierci łącznie z ich lokalizacją – podkreśliła wiceminister kultury.

Dokumenty Komisji po odtajnieniu w 2017 roku trafiły do The Wiener Library oraz School of Oriental and African Studies w Londynie, a także do Holocaust Memorial w Waszyngtonie. Ośrodek Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego będzie kolejnym miejscem, gdzie cyfrowe kopie materiałów archiwalnych będą przechowywane i udostępniane badaczom.

– To wielki dzień, wielki sukces. Cieszymy się, że Polska jako kolejny kraj będzie mieć dostęp do tych materiałów. Teraz Warszawa po Londynie i Waszyngtonie będzie miejscem, w którym dostępne będą te materiały – powiedział dr Wojciech Kozłowski – Zastępca Dyrektora ds. Programowych Ośrodka.

Komisja Narodów Zjednoczonych ds. Zbrodni Wojennych została ustanowiona na spotkaniu w Foreign Office w Londynie 20 października 1943 r. W skład Komisji weszli przedstawiciele rządów 17 państw członkowskich: Australii, Belgii, Kanady, Chin, Czechosłowacji, Danii, Francji, Grecji, Indii, Luksemburga, Holandii, Nowej Zelandii, Norwegii, Polski, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i Jugosławii. Pierwsze posiedzenie odbyło się 11 stycznia 1944 r., a prace trwały do końca marca 1948 r.

Archiwum komisji zawiera 450 tys. stron dokumentów. Są wśród nich akty oskarżenia przeciwko zbrodniarzom wojennym, relacje świadków, protokoły z posiedzeń, sprawozdania i korespondencja. Zgromadzone materiały archiwalne dotyczą ponad 30 tys. osobnych przypadków zbrodni wojennych, popełnionych podczas II wojny światowej przez państwa Osi.

Źródło: Ośrodek Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego

Foto: OBnT